

SJÚKLINGUR LEITAÐI EFTIR LINNA FYRI SJÚKU:

BÍLEGÐI RÚSANDI EVNI TIL FØROYA AV ÓVART

– Løgreglumaðurin var eitt sindur hvassoraður, tá ið hann spurdi um eg hevði bílagt nakað úr Danmark, og tá ið eg játtaði, greiddi hann mær frá, at hetta er ólógligt, og at eg tí verður ákærd og fáir eina bót, sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen, sum er ákørd fyri at hava smuglað rúsandi evni til landið

ANNIKA KUNOY IM
ANNIKA@SOSIALURIN.FO

– Løgreglumaðurin var eitt sindur hvassoraður, tá ið hann spurdi um eg hevði bílagt nakað úr Danmark, og tá ið eg játtaði, greiddi hann mær frá, at hetta er ólógligt, og at eg tí verður ákærd og fáir eina bót, sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen, sum er ákørd fyri at hava roynt at innflutt rúsandi evni til landið

– Tað einasta eg vil, tað er at finna okkurt, sum kann geva mær ein linna fyri mína sjúku. Tað sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen úr Klaksvík.

Á summri í 2015 fekk Gunnvá diagnosuna sclerosu, og hóast hon hevði livað við sjúkuni í fleri ár frammanundan, so kom hon tá í heilsuverkið, og hon fekk tá bjóðað ein ávisan heilvág, sum tey nevna fyrsta val til nýdiagnoseraði. Hetta er ein ógvusligur heilivágur, sum er sterkur og hevur síni hjáárin. Hon føldi onkursvegna, at hon mátti taka av, tí annars gjørdi hon ikki alt tað, sum hon kundi fyri at linna sjúkuna.

Eg reageraði eisini ógvusliga uppá tann heilivág, og eg fekk ógvuslig hjáárin, sigur hon og greiðir frá, at hon síðani slapp at skifta heilivág.

– Hetta setti eisini nakrar tankar í gongd um, hvat ein noyðist at gera sum sjúklingur, og hvønn avgerðarrætt ein sjálvur hevur, sigur hon.

Síðani fór Gunnvá at lesa meir um heilivág, og tá ið hon frætti, at úrdráttir úr kannabis kunnu hjálpa sjúklingum við sclerosu, fekk hon áhuga fyri at sleppa at royna tað.

Hon sigur, at hon hevur tosað við onkrar læknar um tað, men hon hevur ikki fingið nakað veruligt svar.

– Tað er sum um at læknarnir ikki ordiliga tora at nerta við tað, tí teir mestsum bara yppa øksl, tá ið eg havi tosað um at fáa heilivág við kannabis. Eg skilji tað sum at eg

eri ikki nóg illani fyri til at sleppa at royna tað, sigur hon.

So tá ið Gunnvá kom í samband við ein dana, sum gjørdi slíkan heilivág, ivaðist hon ikki í at bíleggja nakað av tí. Og tiskil bílegði hon av nakað av sjokolátubønum við kannabis í.

Narkopolitii ringir

Tíðin gekk, og sjokolátabøinirnar, sum Gunnvá hevði bílagt komu ongantíð fram, men ein dagin ringir telefonin, meðan Gunnvá situr í bilinum á veg til Havnar til neurolog, sum hon javnan gongur til.

Hon varð eitt sindur kløkk, tá ið boðini í hinum endanum vóru, at at tað var frá narkopolitiinum.

– Tað fyrsta eg hugsaði var, at nú arbeiðir onkur uppá meg, sigur hon skemtiliga.

– Løgreglumaðurin var eitt sindur hvassoraður, tá ið hann spurdi, um eg hevði bílagt nakað úr Danmark, og tá ið eg játtaði, greiddi hann mær frá, at hetta er ólógligt, og at eg tí verði ákærd og fáir eina bót, sigur hon frá.

– Eg kann ikki nokta, at eg havi bílagt hesa vøruna. Mítt kort hevur gildið fyri tað, og mítt navn og addressa eru á pakknum, hóast eg ongantíð fekk pakkkan, sigur hon.

Men kannabis er ikki eitt evni, hon er serfrøðingur í, so hon hugsaði ikki um, at í tí hon hevði bílagt, var THC í, sum er tað evnið í kannabis, sum gevur rús, og sum er ólógligt.

Hon hevði ikki væntað, at tað fór at verða so álvarsamt, at hon skuldi í Føroya Rætt fyri tað, sum hon hevði gjørt. Heldur hevði hon væntað, at um okkurt var í vøruni, sum ikki skuldi innflytast, so varð tað bara burturbeint, greiðir hon frá.

Løgreglumaðurin í telefonini spurdi Gunnvá, hví hon hevði bílagt hesar sjokolátabøinirnar.

– Tá eg so greiddi frá, at eg hevði sclerosu og eg hetta var ætlað sum heilivágur, varð hann mildari á málinum, og spurdi um eg ikki

kundi fáa tað frá lækna, og bað meg spyrja læknarnar um tað. Men hann gjørdi mær kortini greitt, at eg varð ákærd fyri at hava roynt at innflutt tað, sum svarar til 0,1 til 0,9 gramm av hassji til Føroyar.

Føroya Rættur

Tí var Gunnvá Tróndardóttir Joensen í Føroya Rætti 28.09.2017. Rættarfundurin endaði við, at málið varð latið ákæruvaldinum aftur. Orsøkin var, at av tí, at Gunnvá Tróndardóttir Joensen ikki vildi játta seg treytaleyst seka, má málið koyrast sum revsimál, har hon hevur móguleika at hava verja við, fyri at hjálpa sær at bera sína sök fram. Hon skal tí mæta aftur í Føroya Rætti 26. Februar 2018.

– Trupulleikin er, at egeri ákærd fyri at hava roynt at innflutt hassj. Tað vil eg ikki viðganga. Endamálið var ongantíð at rúsa meg. Eg visti ikki, at bøinirnar innihildu THC. At eg nú standi ákærd fyri at hava roynt at innflutt hassj er bara við til at økja um stigmatiseringina av kannabis sum heilivági, segði hon við in.fo eftir rættarfundin.

– Tað er orðið hassj, sum eg ikki vil standa við, og tað sum eg havi lært eftirfylgjandi er, at tað er tann mongdin, sum tey brúka at umrokna til. Eg haldi, at tað er primitivt onkursvegna, at tað ikki ber til at gera tað um til annað enn hassj, sum jú er eitt annað produkt av kannabis plantuni, sum hendan oljan ikki er. Tí vildi eg ikki standa við hasa ákærna, sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen.

– Eg veit, at fleiri onnur í Føroyum bæði hava tørv á og ynskja at nýta kannabisúrdrátt, og eg helt, at hetta mátti vera mátin, tey gjørdur tað. Tað er stórt spell, at tað skal vera svart marknaðurin, sum stýrir økinum, men soleiðis er tað í dag, segði hon við in.fo eftir rættarfundin.

Fyri Gunnvá Tróndardóttir Joensen og hini, sum stríðast fyri at fáa kannabisúrdrátt góðkendan sum heilivág, er hetta ikki eitt stríð um at sleppa at innflyta tað sjálvi.

– Vit vita, at kannabisúrdráttur kann hjálpa nógvum sjúkum í dag, og hevur ikki meir neiliga ávirkan enn nógvur annar heilivágur, ið verður brúktur í dag. Tí vilja vit so fegin, at eisini sjúklingar í Føroyum skulu fáa atgongd til hesar vørurnar, sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen.

Hetta var fyrstu ferð, at hon sá ein rættarsal innan, og hon harmast um, at sjúklingar við ringum sjúkum koma í støður sum hesar, tí tað er staðfest, at úrdráttir úr kannabis kunnu veita ein linna fyri nógvar ymsar sjúkur – og serliga sklerosu.

Tilvildarligur forsprákari

Í og við at alt hetta hendi, eftir at Gunnvá fór at leita eftir linna fyri mongu dagligu sýmptomini, sum hon stríðist við orsakað av sjúkuni sclerosu, so er hon onkursvegna tilvildarliga vorðin forsprákari fyri kannabis sum heilivág.

– Sosialu miðlarnir gera tað lætt í dag at koma alment út við einum boðskapi. Tað er tað, sum eg eisini havi gjørt, sigur hon.

Hon greiðir frá, at hon hevur fingið nógvan stuðul frá fólki, eftir at hon valdi at vera opin um tað, sum er hent henni.

– Orsøkin til dygga stuðulin er, at tíðin er búgvinn til hetta. Vit eru til reiðar at tosa um hetta trupla evni. Eg haldi eisini, at eg havi fingið hendan stuðulin, tí eg eri ein vanlig kona við skrivstovu útbúgving, eg eri gift einum sjómanni og saman eiga vit trý børn. Tað er ógiliga standard. Tað at eg eisini tosi um eitt kontroversielt evni, tí mær tørvar linna vegna sjúkuna, haldi eg eisini er ein orsök til at hetta veruliga varð loftað av nógvum fólki, sigur hon.

Hon greiðir frá, at fleiri seta seg í samband við hana og greiða henni frá, at tey stuðla henni. Fleiri eru sjúklingar, sum hon, ella avvarandi og tey orka ikki stríðið sjálvi.

– Tey føla, at tey hava fingið eina rødd í og við, at onkur annar tosar um evnið. Tað sum tey fáa

gjørt er at stuðla mær. Tí føli eg, at eg kann ikki gevast, tí tað snýr seg ikki bara um meg meir, sigur hon.

Spurd um, hvat hon vónar verður ein avleiðing av øllum hesum her, sigur hon, at hon er glað um, at vit sum samfelag nú tora at taka evnið upp, og at tað verður tikið í álava.

– Eg veit ikki, hvat skal til, tí økið er fløkt. Skal eg vera ærlig, so haldi eg, at tey, sum skulu umsita økið vita ikki, hvussu tað skal umsitast. Eg haldi enn, at fólk ræðast økið. Tí vóni eg, at vit fáa greiðar reglar og staðfest, hvat vit hava brúk fyri. Tey sum hava brúk fyri tí mugu fáa tað.

Kommunilæknar skulu fáa heimild

Tí heldur hon, at tað er so púra sjálvsagt, at kommunulæknar fáa heimild til at geva sjúklingum heilivág við kannabis í.

– Sum stóðan er nú, eru slíkir sjúklingar tvingaðir til at fáa útvega sær hendan heilivágina á svarta marknaðinum, og tað er rættiliga óheppið. Í fyrri lagi tvingar tað illa sjúk fólk í lógloysi, og harafturat kemur tað, at í roynd og veru er ongin trygd fyri, hvat er í heilivági, sum verður keyptur á svarta marknaðinum, sigur hon.

– Tá hevði tað verið betur fyri allar partar, at tað vóru kommunulæknar, sum fáa heimild at geva henda heilivágina, tí so er tað heilsuverkið, sum umsitur heilivágina. Og tá fæst trygd fyri, at dygdin er, sum hon eigur at vera, sigur Gunnvá Tróndardóttir Joensen.

– Tað einasta sjúklinga vilja, er at fáa linna fyri eini herviligari sjúku, so eg vóni at okkurt seriøst og ítøkiligt verður gjørt, so vit fáa atgongd til hetta hendan vegin, sigur hon.

Politikarar ikki samdir

Í kjalarvørrinum av at danska fólkingið hevur viðgjørt og samtykt eina royndarskipan við medisinskum kannabis skjýtur